

AFGIFTEKANTOOR GENT X-ERKENNINGSNUMMER P602487 - B30032
RETOUR: HOOGSTRAAT 42, 1000 BRUSSEL



PB-PP | B-63
BELGIE(N) - BELGIQUE

Linxuit

Linx+

DRIEMAANDELIJKS MAGAZINE VAN LINX+
MAART 2023

**20 JAAR
LINX+**

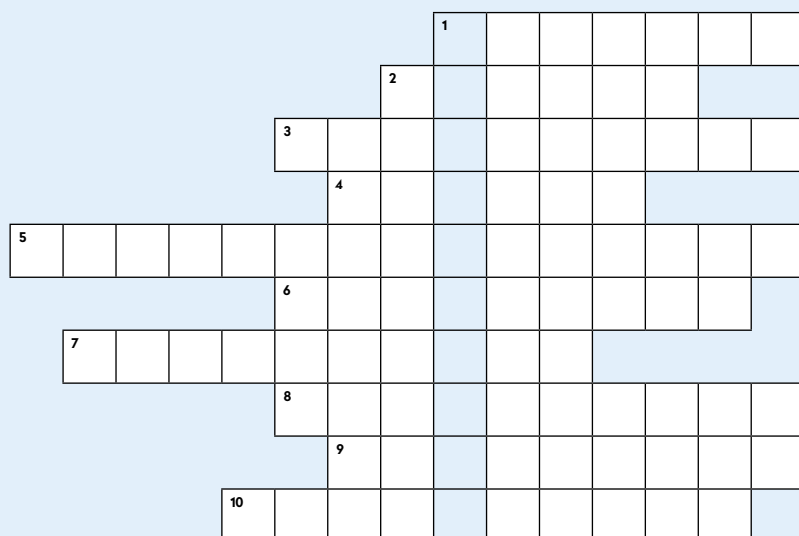
ZIE PAGINA 22

Herdenkingsdag Borgerhout

Nieuwe expo: Leve het stemrecht voor iedereen!

Kruiswoordraadsel p.2 • Op stap naar het Legermuseum p.8 • Miguel van De Spot p.18

KRUISWOORD



1. Badplaats zonder zeedijk
2. Na 45 jaar op pensioen (voornaam)
3. Vriend van Louis Deltour (familienaam)
4. Linx+ project tegen de verzekering (ook: groente)
5. Locatie van de Linx+ dag dit jaar
6. Mijnstaking in 1966
7. Hal in het Legermuseum
8. Strategie van de BWP
9. Naam van ons project ism De Spot
10. Voorzitter Liga voor Mensenrechten (familienaam)

LINUXUIT LEZEN LOONT! Alle antwoorden vind je in deze Linxuit. Stuur het woord dat we zoeken voor 1 juni 2023 naar info@linxplus.be of Linx+, Hoogstraat 42, 1000 Brussel. Vermeld duidelijk je naam en adres. Onder alle juiste inzendingen verloten we een exemplaar van ons nieuwe boek 'Leve het stemrecht voor iedereen'. Succes!

WINNAAR VORIG KRUISWOORD "Heropbeuring" was het woord dat we zochten. Bart Vanherle uit Boutersem is de gelukkige winnaar van het boek 'Antwerpen-Centraal'. Veel leesplezier!

COLOFON

Driemaandelijks magazine van Linx+ vzw.
2023 • jaargang 3 • nummer 1

Linxuit is gratis voor vrijwilligers van Linx+. Andere geïnteresseerden kunnen zich abonneren voor 5 euro per jaar op BE79 8777 9643 0233.

Medewerkers en contact

Linx+, Hoogstraat 42, 1000 Brussel
tel. 02 289 01 80

info@linxplus.be, www.linxplus.be

els.rits@linxplus.be

karen.dick@linxplus.be

lotte.peeters@linxplus.be

marc.spruyt@linxplus.be

rudi.derechter@linxplus.be

sandra.temmerman@linxplus.be

Verantwoordelijke uitgever

Caroline Copers,
Hoogstraat 42, 1000 Brussel

Foto op de omslag

Eén van de weinige illustraties over de gebeurtenissen in Borgerhout. **Les émeutes en Belgique. La fusillade de Borgerhout, le 18 avril 1893.** Tekening uit Le Globe Illustré van 30 april 1893 (collectie Universiteitsbibliotheek Gent)

Linx+ in jouw regio

Limburg
carla.verdingh@linxplus.be

Mechelen-Kempen
nadia.market@linxplus.be

Oost-Vlaanderen
hendrik.braet@linxplus.be,
sabrina.meijs@linxplus.be

Vlaams-Brabant
wim.lahou@linxplus.be

West-Vlaanderen
marc.bonte@linxplus.be

Coördinatie en eindredactie: Marc Spruyt
Opmaak: Rudi De Rechter

 www.linxplus.be

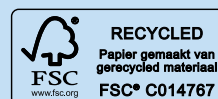
 www.linxplus.be/nieuwsbrief

 www.facebook.com/linxplus

 www.instagram.com/linxplus

Disclaimer Linx+ streeft ernaar om op een wettelijke en correcte manier om te gaan met jouw persoonsgegevens. Wij doen er alles aan om je privacy te waarborgen en gaan daarom zorgvuldig om met de gegevens die we verzamelen over jouw persoon. Je ontvangt dit magazine als abonnee uit ons adressenbestand. Indien je dit in de toekomst niet meer wenst, kan je ons hiervan schriftelijk op de hoogte stellen via info@linxplus.be of Linx+ tav Els Rits, Hoogstraat 42, 1000 Brussel.

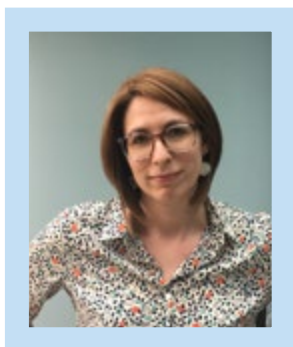
Druk Graphius / gedrukt op Circle offset (milieuvriendelijk en 100% gerecycleerd) papier



UIT PAS

 **Vlaanderen**
verbeelding werkt

SANDRA ZEGT



Over drukte en af en toe stilstaan

Nu we het derde jaar van ons beleidsplan zijn ingegaan is het tijd om een stand van zaken op te maken. Wat waren we van plan? Wat is er gelukt? Wat hebben we bijgestuurd? Zitten we op schema? Terwijl ik dit schrijf, werken we aan ons voortgangsrapport dat we moeten indienen tegen 31 maart. We bereiden ons ook voor op de visitatie van de Vlaamse overheid een paar weken later.

Geen makkelijke oefening om alles op een rij te zetten en te evalueren. Er was het transitietraject naar de eengemaakte vzw, de coronajaren waar we weinig of niets konden organiseren en de negatieve beoordeling van ons beleidsplan.

Geen eenvoudige klus, maar het geeft ons ook de kans om terug te kijken en stil te staan bij de fijne verrassingen die ons pad kruisten en concreet te kunnen vaststellen dat de vermoeidheid binnen het team niet enkel te wijten is aan de winterblues, maar dat we echt zeer hard hebben gewerkt in de afgelopen twee jaar. We kijken dan ook met vernieuwde moed naar de toekomst en maakten met dit proces ook ons to-do-lijstje voor de komende jaren.

Intussen zitten we uiteraard niet stil met het team. We pakken uit met ons nieuwe project 'Leve het stemrecht voor iedereen!'. Op zondag 16 april kan je ons komen vervoegen in het districtshuis van Borgerhout. We herdenken de slachtoffers die 130 jaar geleden het leven lieten in de strijd voor het Algemeen Stemrecht. Iets wat we ons vandaag misschien niet zo goed kunnen voorstellen. En net daarom vinden we het bij Linx+ belangrijk om dit verhaal te blijven vertellen met een boek waarin we de hele geschiedenis van stemrecht in België brengen en een rondreizende expo met de belangrijkste ankerpunten. Want stemrecht en democratie zijn geen vanzelfsprekende zaken. Iets om in de aanloop naar de verkiezingen van 2024 in het achterhoofd te houden.

2023 is ook een bijzonder jaar voor Linx+, want we blazen dit jaar 20 kaarsjes uit. Dat vieren we graag samen met jullie op zaterdag 23 september in Gent. En uiteraard hopen we dat we ook ons erelid Dorien die dag nog eens feestelijk kunnen uitwaaien.

Sandra Temmerman, coördinator Linx+

SAVE THE DATE Zaterdag 23 september 2023, **Linx+dag & viering 20 jaar Linx+**, Industriemuseum Gent. Meer info in ons volgende nummer.



AFDELINGSNIEUWS

1 Ronse

In het verre maar mooie Ronse hield onze afdeling Linx+ Beukennootje op zondag 4 december samen met Linx+ Tiffany een opendeurdag. Beukennootje is al meer dan 20 jaar actief. Tegenwoordig hebben ze een instroom van nieuwe mensen die ook graag met klei aan de slag gaan. Zo mochten ze de voorbije maanden drie nieuwe leden verwelkomen. Elke woensdagnamiddag gaan de Beukennootjes vanaf 13u30 samen creatief aan de slag. Heb je ook interesse? Laat het weten via sabrina.meijs@linxplus.be.

2 Houthalen

Op zaterdag 10 december organiseerde Linx+ De Geburen de Kunst- en Hobbybeurs TALENT. In het kader van STIEL kwamen een 40-tal enthousiaste vakmannen en -vrouwen samen om hun werken te delen met het groot publiek. De creatievelingen stelden niet enkel hun werken tentoon, maar je kon hen ook actief aan het werk zien. Wij gingen langs om al hun boeiende verhalen te horen!

3 Brugge

Op 12 december stelde Linx+ Brugge B Onderweg hun nieuw, gepersonaliseerd Linx+ logo voor op de receptie van hun algemene ledenvergadering. Zowel het logo als de nieuwe naam werden gezellig samen ingehuldigd. Na het officiële moment was er tijd voor een lekkere maaltijd, muziek en een gezellige babbel onder vrijwilligers. Zo werd er gevierd dat de afdeling vanaf nu volledig deel uitmaakt van Linx+!

Op ons vrijwilligersplatform vind je terug hoe je ook zo'n eigen afdelingslogo kan aanvragen. Dit platform is een onderdeel van onze website speciaal voor onze vrijwilligers. Naast de logo's vind je er ook nog andere tips en tricks voor succesvol vrijwilligerswerk: www.linxplus.be/vrijwilligersplatform (wachtwoord: vrijwilliger) of contacteer je afdelingsverantwoordelijke.

4 Brugge

Op 17 december sloegen verschillende Linx+ afdelingen in het Brugge de handen in elkaar met de 8 meicoalitie. Linx+ Brugge B Onderweg, Linx+ Viva La Vida, Linx+ DOCA, Linx+ Brugge-S, Linx+ Metallo's Brugge maakten samen met Hart Boven Hard, Masereelfonds en Vermeulenfondsen een statement voor verdraagzaamheid. Tijdens de lezing stelden Ellen De Soete en Vincent Scheltiens de boodschap 'Neen tegen fascisme en extreemrechts' centraal. Nadien volgde er een interessant vraaggesprek met het publiek.

5 Beernem

Linx+ De Rooien Beer is een van onze nieuwe afdelingen. Zondag 18 december maakten ze het een beetje warmer in Beernem met hun Dia Mundiale. Op deze internationale Dag van de Migrant organiseerden ze een heus feest met lekkernijen van diverse nieuwe Belgen uit verschillende landen over heel de wereld. Er kon ook gedanst worden op de wereldmuziek met beelden op het grote scherm.

6 Dilsen-Stokkem

Zaterdag 18 januari ging Linx+ 't Virveld op daguitstap naar Antwerpen. Onze gedreven gids Gerd begeleidde de wandeling Antwerpen Anders Bekeken. De deelnemers leerden bij over het begin van de sociale zekerheid, het historisch erfgoed van de Antwerpse havenarbeid en het belang van de Oude Leeuwenrui voor het algemeen stemrecht. Zeer boeiend dus! Zelf zin om in Antwerpen op wandel te gaan? Boek dan een Anders Bekeken wandeling via www.linxplus.be. Als afdeling geniet je van een mooie korting!

7 Gent

Op donderdag 16 februari liet Linx+ De Brug Gent de film 'Rebels' zien. Deze film gaat over het verzet van 75-plussers en vertelt het verhaal van mensen die gehoord willen worden. Ann Peuteman en Erik Kellens waren erbij voor het aansluitend vraaggesprek. Er waren een 70-tal mensen aanwezig, een zeer geslaagd evenement!

Oproep Wil jij jouw activiteit in de volgende Linxuit zien verschijnen? Bezorg dan een kort verslag én foto van je evenement aan je regionale afdelingsondersteuner. Vermeld zeker wat, waar en wanneer. Vertel ook iets over hoe het verliep en of de deelnemers tevreden waren. Op die manier inspireer je andere afdelingen en zet je je eigen afdeling in de kijker!

Vacature: Linx+ zoekt een educatief medewerker (m/v/x) regio Antwerpen. Solliciteren kan tot 16 april 2023. Meer info: www.linxplus.be/vacature.



Zet jij Linx+ in Antwerpen mee op de kaart?

Merci Dorien!

Op 1 maart ging onze collega Dorien Deloof met pensioen – welverdiend, zonder twijfel, want Dorien was 45 jaar lang onze rots in de branding. In 1978 ging ze aan de slag bij onze voorloper Culturele Centrale. Dorien stiltekes laten vertrekken, dat konden we natuurlijk niet doen.

Dus stonden alle collega's op haar laatste werkdag paraat voor een verrassingsfeest, met taart, wijn en cadeautjes. De grootste verrassing: het speciale Dorien-magazine waarin



meer dan 25 collega's en oud-collega's hun persoonlijke appreciatie voor Dorien neerschreven. We riepen Dorien ook uit tot erelid van Linx+ "als blijk van onnoemelijke waardering voor alle inzet en harde werk", zoals de speciale oorkonde dat plechtig verwoordt. Samen met jullie hopen we alleszins Dorien nog vaak op Linx+ activiteiten te mogen verwelkomen. Afsgesproken!

Sandra Temmerman: "Doorheen de jaren leerde ik Dorien kennen als een warme, sterke vrouw en fijne collega



die er altijd is voor anderen, die al tijdens het mopperen over iets dat tegenzit aan het rechtkrabbelen is, iemand die nog voor het probleem duidelijk is de handen uit de mouwen steekt om het op te lossen, iemand die perfect weet wat er nodig is en tegen wanneer, of het nu gaat om een drukklare proef van het magazine, een bijgewerkte deelnemerslijst of een schouderklop. Allemaal dingen die zo vanzelfsprekend zijn geworden, maar nog steeds van onschatbare waarde zijn. (Net als je expertise over hoe je bananendozen stapelt in een

auto.) Merci voor de mooie jaren, Dorien! Geniet van je meer dan welverdiend pensioen met alle mensen die je graag ziet."

Caroline Copers: "De nieuwste collega's weten nog niet wie ze gaan missen, maar de anderen – waaronder ikzelf – zullen jou heel zeker missen. En dat zal maar echt opvallen wanneer we jou niet meer tegenkomen in het gebouw of daarbuiten. Maar: wees altijd welkom!"

Ivo Huybrechts

Ivo is de gedreven voorzitter van Linx+ Tongeren, één van onze oudste afdelingen, die nog steeds veel in haar mars heeft! Opgericht in de jaren 1970 als afdeling van Culturele Centrale – de voorloper van Linx+. De eerste vrijwilligers organiseerden vooral culturele activiteiten en debatten. Vandaag bestaat Linx+ Tongeren nog steeds uit een grote groep geëngageerde vrijwilligers die zich inzetten voor de medemens, vertelt Ivo Huybrechts enthousiast.

Eetfestijnen voor het goede doel

Ivo: “Vandaag focussen we vooral op de eetfestijnen die we elke maand organiseren. Deze zijn altijd heel succesvol. We hebben gemiddeld 70 tot 80 deelnemers. We organiseren deze festijnen om geld bijeen te krijgen voor onze werking, maar ook en vooral om goede doelen te steunen. We begonnen hiermee vanuit de nood om eens iets voor anderen te doen.

“Mijn mooiste herinnering aan 20 jaar Linx+ Tongeren is ons Valentijnsfeest”

Ivo Huybrechts

Onze afdeling telt veel hardwerkende vrijwilligers en we wilden ons graag inzetten voor mensen die het nodig hebben.

Onze eerste geldinzameling deden we voor het Kankerfonds. Dat kozen we omdat mijn vrouw borstkanker heeft gehad en bracht toen zo’n 2000 euro op. We deden ook acties voor MS-patiënten, de ALS-Liga, Boven De Wolken en het Kinderkankerfonds. We zamelden ook geld in om basis-materiaal aan te kopen voor Oekraïne, dat we opstuurden naar het oorlogsgebied.

(Nog) 20 jaar Linx+ Tongeren

De voorbije 20 jaar deden we veel verschillende activiteiten. Naast onze eetfestijnen organiseren we vormingen of workshops onder de titel ‘Tussen pot en pint’. Dit kan gaan over verschillende thema’s, zoals ‘Red een leven’ over reanimatie. Dat werd gegeven door medewerkers van UZ Vesalius in Tongeren. In samenwerking

met de brandweer en de politie nodigden we kinderen tussen 3 en 12 jaar uit om op een speelse manier te leren over EHBO en wat te doen bij brand. De kinderen amuseerden zich daar echt, dat deed ons deugd.

Mijn mooiste herinnering aan 20 jaar Linx+ Tongeren is ons Valentijnsfeest. De eerste keer organiseerden we dit in een rusthuis voor wel 130 mensen. We schotelden hen een zescangenmenu voor en ze konden dansen op de muziek van een DJ, en dat allemaal voor een heel schappelijke prijs. Dit was een echt succes met alleen maar blijge gezichten. Sindsdien herhalen we dit elk jaar.

De toekomst van Linx+ Tongeren is mee afhankelijk van de vraag of zaal Volksontwikkeling zal blijven bestaan. Hier organiseren we onze eetfestijnen en al ons materiaal staat hier. Dat lenen we ook uit aan andere verenigingen die verbonden zijn aan de zaal. Als de zaal zou sluiten, kunnen we wel nog altijd wandeltochten en uitstappen organiseren. Al onze vrijwilligers zijn 60-plussers, 20 jaar erbij op de teller wordt dus al moeilijker... Dit lijkt me iets dat ook andere afdelingen ervaren.

Mijn plan en wens voor de toekomst is dus inzetten op verjonging en Linx+ promoten bij jongeren. Zo zijn we bijvoorbeeld pas gestart met het aanbieden van familiespellen, waar mensen met heel hun gezin welkom zijn.

Mensen verbinden maakt gelukkig

Waarom ben ik vrijwilliger bij Linx+ Tongeren? Ik ben al sinds de jaren 1970 bij de organisatie. Ik en mijn vrouw zijn grootgebracht in zaal



“Als de mensen gelukkig zijn, ben ik content!”

Ivo Huybrechts

Volksontwikkeling, waar nu onze evenementen doorgaan. We zijn er beide opgegroeid. Een mens moet bezig zijn en binnen Linx+ doen we fijne dingen. Onze evenementen zijn altijd wel een beetje stressen. Als voorzitter maak je veel in orde. Ook mijn vrouw rijdt alle kanten uit voor het materiaal. Achteraf is al dat werk het allemaal wel waard. Ik doe het voor de voldoening die je krijgt van de mensen. Het is gezellig, we brengen mensen bij elkaar en zorgen voor verbinding. Als de mensen gelukkig zijn, ben ik content!”

Ivo wil graag de andere vrijwilligers van Linx+ Tongeren bedanken voor hun inzet. Een dikke merci dus aan Erwin Wagemans, Eric Openaeker, Ludo Vanroosendael, Jozefin Ernots en alle andere vrijwilligers van Linx+ Tongeren!

→ Lotte Peeters

Het Legermuseum in Brussel

Over bezetting, verzet en bevrijding

In deze Linxuit zijn mensenrechten, zoals het stemrecht en democratie een terugkerend thema. In oorlog vechten mensen vaak voor deze democratie en bepaalde rechten, terwijl ze inboeten aan andere. We bezochten het Koninklijk Legermuseum in Brussel. Dat biedt een zeer uitgebreid overzicht van meer dan tien eeuwen oorlogsgeschiedenis, van de middeleeuwen tot aan de twee wereldoorlogen. Met een focus op de Tweede Wereldoorlog en het bijhorende verzet verkenden we het machtige gebouw gelegen in het Brusselse Jubelpark.

In deze rubriek brengt een Linx+-medewerker verslag uit van een bezoek aan een museum of een andere interessante attractie in België. Zo weet je meteen wat je kan verwachten als je er zelf eens naartoe wil. Heb jij tips voor onze vliegende reporter? Meld ze ons dan via info@linxplus.be.

Het **Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis**, dat deel uitmaakt van het War Heritage Institute, is gelegen in hartje Brussel. Vanaf het Brussel-Schuman station is het zo'n 15 minuutjes wandelen, voorbij de Raad van de Europese Unie en door het Jubelpark tot aan het museum.

In het museum krijg je de kans om een groot scala aan oorlogsvoorwerpen te ontdekken zoals kostbare harnassen, honderden uniformen, bijzondere decoraties en kunstwerken, een uitzonderlijke collectie aan vliegtuigen, kanonnen en tanks, dagboeken van soldaten, verzetsbladen uit de Tweede Wereldoorlog en nog veel meer. Met zijn 11 zalen en een panorama-uitzicht is er in het museum enorm veel te zien (en te doen!).

Wanneer je het museum binnenkomt, beland je direct in de juiste sferen tussen de veelheid aan decoratie en het zicht op de museumshop. Vraag zeker een plannetje van het museum. Het museum is namelijk erg groot en de verschillende zalen hebben soms meerdere in- en uitgangen. Je kan natuurlijk ook altijd een (groeps)bezoek boeken met gids zodat deze je de weg kan leiden en verhalen kan vertellen uit de oorlogsgeschiedenis.



Wij zoomen voor ons bezoek in op zaal 7. In de majestueuze Bordiauhal krijg je een origineel totaaloverzicht van de oorlogsgeschiedenis in België (en Europa) tussen 1919 en 1945. Je wordt helemaal terug gekatapuleerd en ondergedompeld in het verleden. Naast dit ruime overzicht is er een

aparte expositie over één van de meest beladen periodes uit de Belgische geschiedenis: de bezetting door het Duitse leger in de Tweede Wereldoorlog. Deze expositie vertelt het verhaal van de bezetting en bevrijding van ons land, het einde van de oorlog in Europa en Azië en staat ook stil bij de repressie, vervolgingen en genocides van het naziregime.

Er wordt ruim aandacht besteed aan sociale, politieke, economische en menselijke gevolgen van de oorlog. De politiek in België, de rol van de koning, de Jodenvervolging, de repressie, leven en werk tijdens de oorlog alsook de invoering van het sociaal pact (sociale zekerheid), de kolonisatie en de rol van China en Japan zijn thema's die verkend worden.

Deze verhalen worden niet enkel verteld via enkele unieke collectiestukken, maar ook met multimedia-toepassingen die de vormgeving echt af maken. De expo vertelt zo een genuanceerd verhaal over de oorlog. Rode draad hierin zijn de mogelijkheden die mensen (al dan niet) hadden en de keuzes die ze daarvoor moesten maken. We leren over collaboratie en maken kennis met verschillende vormen van verzet: van werkweigeraars en hulp aan de Joden tot sluikbladen en symbolisch verzet. Zo wordt ons een spiegel voorgehouden: wat zou jij doen?





Om te bekomen van deze toch wel zwaardere thematiek kan je achteraf (of tussendoor) iets drinken en eten in het Sky Café. Het café is te vinden in de Luchtvaarthal (zaal 10) en is open van 10u tot 16u. Vergeet zeker niet van het panoramisch uitzicht te genieten bovenop het museum! Aan hal 4 vind je een lift die je naar de bovenste verdieping brengt. Hier loop je door de Arcadezaal (die het Frankrijk van de 19de eeuw toont) tot aan de trappen die naar buiten leiden.

Op stap naar het Legermuseum met je Linx+ afdeling?

Je kan het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis elke dag (behalve maandag) bezoeken tussen 9u en 17u. Adres: Jubelpark 3, 1000 Brussel, tel. 02 737 78 33, info@warheritage.be. Het Legermuseum bevindt zich op wandelafstand van meerdere trein- en metrostations en verschillende bus- en tramhaltes.

Een **individueel bezoek** is gratis met de Museumpas. Zonder Museumpas betaal je 11 euro als volwassene.

Een **groepsbezoek** met gids duurt 1u30 en kan geboekt worden voor 87 euro tijdens weekdays, of 97 euro in het weekend. Deze prijs betaal je bovenop een inkomprijs van 4,50 euro. Tickets zijn enkel verkrijgbaar aan de receptie. Je dient je bezoek met gids 3 weken op voorhand te reserveren via reservatie@whi.be.

Aangezien het museum meer dan 100.000 collectiestukken toont, is het onmogelijk om alles in anderhalf uur te bekijken. Daarom biedt het museum verschillende rondleidingen in verschillende thema's aan:

Algemene rondleiding: geeft een overzicht van de verschillende zalen aan de hand van de absolute topstukken (max. 25 pers.).

Bezet België tijdens de Tweede Wereldoorlog (max. 15 pers.). Gaat over het dagdagelijkse leven van de Belgen tijdens WOII. Verzet, collaboratie, repressie en ook de bevrijding komen aan bod. De woelige jaren onder Duitse bezetting zette de bevolking van ons land elke dag opnieuw voor moeilijke keuzes.

Belgische soldaten in de oorlog: Belgische soldaten vochten ook buiten België, zowel aan de kant van de geallieerden als aan de zijde van de Duitsers (max. 15 pers.).

→ **Andere thema's en meer info** vind je via www.klm-mra.be.

Wist je dat je via Linx+ de **Museumpas** kan kopen voor 51 euro ipv 59 euro? Met de Museumpas heb je gratis toegang tot meer dan 220 Belgische musea. Bestellen kan via www.linxplus.be.

→ Lotte Peeters

Twée dagen actie tegen het fascisme: 7 en 8 mei 2023

Een oud-weerstander zei: "Extreemrechts komt terug, eerst op hun sloefen, daarna op hun botten." Maakt dat ook jou ongerust? Wil je er samen iets tegen doen? Sluit je dan aan bij de 8 meicoalitie. Samen maken we van 8 mei, de dag van de bevrijding, opnieuw een feestdag. Zodat jong en oud inzien waar haat toe kan leiden en wat voor een lelijk beest fascisme is.



Herdenking

zondag 7 mei 2023

11u00 – Fort van Breendonk

Actiedag

maandag 8 mei 2023

in heel het land

De 8 meicoalitie is een samenwerkingsverband van vakbonden, organisaties en personaliteiten uit het middenveld, de culturele en de academische wereld. Hoofddoel is om van 8 mei, de dag van de overwinning op het fascisme, opnieuw een feestdag te maken in België. Een jaarlijkse herdenking van 8 mei zet deze eis kracht bij. Linx+ onderschrijft deze eis volmondig!

Meer info: 8meicoalitie.be

Gids in de kijker: Lieven Vanhoutte

Lieven is onze nieuwe Anders-Bekeken-gids in Bredene.
Op zaterdag 10 juni neemt hij je mee op pad door deze kustgemeente.



Zelfportret van Lieven Vanhoutte

Wie is Lieven Vanhoutte?

Lieven: "Ik ben een gepassioneerde gepensioneerd van 70 jaar. Ik doe al tien jaar niks meer, enfin, ik werk niet meer. Ik heb heel mijn carrière voor het ABVV gewerkt, van ABVV Jongeren, over Culturele Centrale, BBTK en tot slot AC. Nu ben ik bezig met schilderen en filosofie. Eén keer per maand geef ik een inleiding in de filosofie, gratis. Mijn schilderwerken ruil ik met andere schilders hun werken. Ik ben lid van de cultuurraad. Ook recenseer ik één keer per week een boek. Tussendoor maak ik graag tijd voor mijn vijf kleinkinderen."

Je zegt dat je niet meer werkt, maar eigenlijk doe je nog veel. Wat heeft er voor gezorgd dat gidsen bij Linx+ een plekje kreeg in jouw drukke agenda?

Lieven: "Linx+ gaat terug tot mijn roots, hé. Ik ben pedagoog van opleiding en nog altijd een beetje vormingswerker. Gedurende anderhalf à twee uur mensen iets bijleren, da's ideaal. Verder ben ik heel graag in Bredene. Hier woont een groot arbeiderspubliek. Een publiek dat ik ken en waarmee ik altijd heb gewerkt. Toen ik naar Bredene verhuisde, wilde ik mij integreren. Ik ging met verschillende gidsen op

stap om Bredene beter te leren kennen. Ik ben geen natuurgids, maar ben wel erg geïnteresseerd in de sociale geschiedenis."

Waarom maakte je de wandeling in Bredene?

Lieven: "In corona-tijden gebruikte ik mijn tijd om de historiek van Bredene te leren kennen. Ik stelde mij vragen als 'Waarom zijn de socialisten al sinds 1948 aan de macht hier in Bredene?', 'Waarom zijn hier zoveel campings?', 'Waarom is hier geen zeedijk?'. Door zelf gegidste wandelingen te volgen en deze vragen te stellen, heb ik Bredene ontdekt. Dat wil ik graag delen met een breder publiek."

Waarom moeten we meewandelen op 10 juni? Wat maakt de wandeling zo speciaal?

Lieven: "Ik doe een wandeling die nog niet bestond. Er zijn in Bredene veel natuurwandelingen, maar ik doe een combinatie van natuur en sociale geschiedenis. We leggen dus een uniek parcours af. Plus: ik kan goed verhalen vertellen, dat zegt mijn vrouw toch altijd. Zij heeft mijn verhalen al 20 keer gehoord en toch blijft ze luisteren (*lacht*)."

En waar komen jullie dan zoal voorbij in dit uniek parcours?

Lieven: "We beginnen de wandeling aan het cultureel centrum in Bredene. Dat is niet ver van de tramhalte. Dan gaan we een stukje langs het strand wandelen, tot bijna aan het naaktstrand. Hier komen we aan het natuurgebied. We lopen verder langs de historisch duin, de Spanjaardduin, het toeristisch kapelletje, de Blutsheide, de grasduinen en de laatste intacte bunker in Bredene. Van daaruit gaan we door naar het centrum waar we eindigen bij het standbeeld van Blote Betsy, waar ik de wandeling afsluit met een toffe anekdote!"

→ Lotte Peeters

Van Aalst tot Tongeren

Je kan nog steeds mee op pad met onze gegidste Anders Bekeken-wandelingen. Die laten je telkens met andere ogen naar een bepaalde stad kijken – verrassend en leerrijk tegelijk. Deelnemen kan voor 9 euro of 1,80 euro met UiT-PAS-kansentarief. Alle wandelingen zijn op een zaterdag.

→ **Meer info** en inschrijven via www.linxplus.be. Je vindt er ook alle info om zelf een gegidste wandeling te organiseren met je afdeling. Je kan kiezen uit een 50-tal wandelingen. Als Linx+ afdeling betaal je hiervoor 75 euro ipv 125 euro.

- × 01/04: **Aalst**
- × 22/04: **Leuven** (Vaartkom)
- × 29/04: **Borgerhout** (Toer den Bougie)
- × 06/05: **Gent**
- × 27/05: **Mechelen** (mensenrechtenwandeling)
- × 10/06: **Bredene**
- × 24/06: **Wortel Kolonie**
- × 08/07: **Luik**
- × 15/07: **Charleroi**
- × 19/08: **Herstal**
- × 26/08: **Verviers**
- × 09/09: **Ronse**
- × 23/09: **Borgloon** (seizoensarbeid)
- × 07/10: **Oostende** (Straffe Madammen wandeling)
- × 21/10: **Brussel** (Kuregem)
- × 11/11: **Antwerpen** (havenarbeid)
- × 25/11: **Aarschot**
- × 02/12: **Tongeren**
- × 16/12: **Halle** (Zennevallei)



Een sfeerbeeld van de gesmaakte Karl Marxwandeling in Brussel op 4 maart.

Waarom de strijd voor stemrecht een blijvende herdenking verdient

Interview met Gita Deneckere en Luc Peiren

Er was eens een land waar alle mannen en vrouwen stemrecht kregen. Mocht onze geschiedenis een sprookje zijn, dan zou die zo kunnen beginnen. Het slechte nieuws: onze geschiedenis is geen sprookje. Het goede nieuws: ook zonder sprookje kwam dat stemrecht er, al verliep dat niet zonder slag of stoot.

De feiten zijn simpel: vrouwen kregen stemrecht in 1948 (75 jaar geleden), mannen heel wat eerder, in 1893 (130 jaar geleden dus). Maar hoe dat stemrecht er kwam, is een ander verhaal. Een verhaal dat nog te weinig wordt verteld, vinden ook historici Gita Deneckere (Universiteit Gent) en Luc Peiren (Amsab-ISG). Tientallen arbeiders lieten er het leven voor, in Wallonië, in Brussel en ook in Vlaanderen. Of dat geen blijvende herdenking verdient? Ja, zeggen ze, want: “Democratische verworvenheden maken niet vanzelfsprekend deel uit van onze politieke cultuur.”

“De Belgische Grondwet was bijzonder vernieuwend en liberaal in 1831 en heeft model gestaan voor de Grondwet van meerdere andere landen,” zegt Wikipedia. Die grondwet bevat aanvankelijk ook het cijnskiesrecht, waardoor enkel de 1% rijksten konden stemmen. Om de kieswetgeving te wijzigen moet je de grondwet wijzigen, en heb je dus een 2/3 parlementaire meerderheid nodig. Hoe begin je daaraan als je zelf niet in het parlement vertegenwoordigd bent?

Gita Deneckere: “Er was een coalitie tussen enerzijds radicale liberalen – die al in het parlement zetelden – en anderzijds de opkomende socialistische beweging. Om de parlementaire acties van die radicale liberalen, die ook voor het algemeen stemrecht waren, kracht bij te zetten, gaan de socialisten de straat mobiliseren. Dat was de strategie vanaf de jaren 1880 en waarbij de macht van het getal steeds groter werd naarmate de BWP massaal voor het stemrecht kon mobiliseren.”

In 1885 wordt de Belgische Werklieden Partij (BWP) opgericht. Hun strategie is om druk uit te oefenen op het parlement door straatacties op

te zetten. Bij een aantal daarvan zijn er ook doden gevallen (1886, 1893, 1902). Welke impact had dat?

Gita Deneckere: “In maart 1886 brak er in Luik een opstand uit die bloedig werd neergeslagen door het leger. Daar vallen 28 doden. Op dat moment was de BWP net opgericht. De strategie van de BWP is er vanaf dan op gericht om die opstandigheid te kanaliseren. Via betogingen in Brussel drijven ze de druk op. Tot er dan in 1893 een algemene politieke staking wordt georganiseerd – de eerste in de Belgische geschiedenis. Bij verschillende incidenten vallen er 13 doden, waaronder 5 in Borgerhout. En die doden zorgen dan uiteindelijk voor een doorbraak in de parlementaire besluitvorming.”

In 1893 wordt het cijnskiesrecht afgeschaft en vervangen door het algemeen meervoudig stemrecht voor mannen. Maar dat was toch niet waarvoor de BWP op straat was gekomen, ze wilden toch meer?

Wie kreeg wanneer stemrecht voor het parlement?

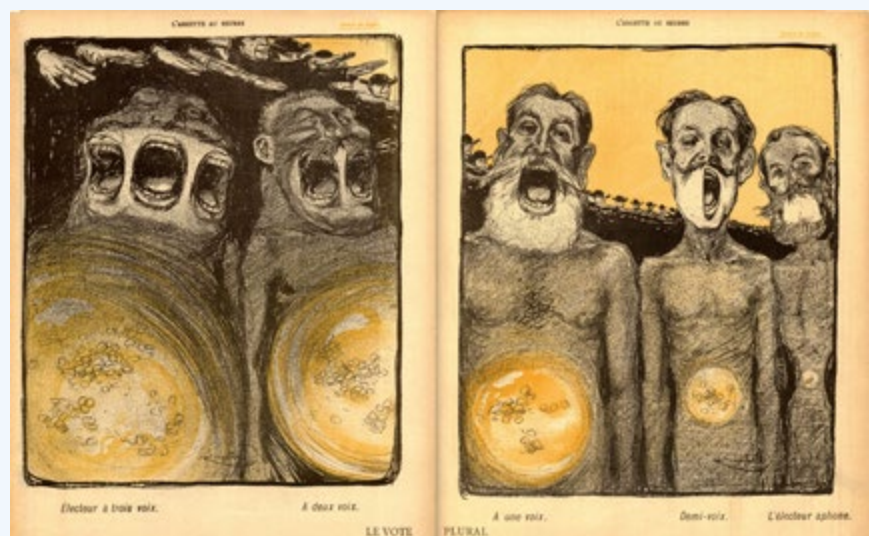
→ **1831:** Cijnskiesrecht: stemrecht voor de 1% rijkste mannen

→ **1893:** Algemeen meervoudig stemrecht: voor alle mannen vanaf 25 jaar

→ **1919:** Algemeen enkelvoudig stemrecht: voor alle mannen vanaf 25 jaar

→ **1948:** Algemeen stemrecht voor mannen en vrouwen vanaf 21 jaar

Gita Deneckere: “Het algemeen meervoudig stemrecht zoals het in 1893 is ingevoerd, was een compromis. De regering vreesde een revolutionaire dijkbreuk als ze iedereen stemrecht zouden geven. Dus wilden ze dat afzwakken door bijkomende stemmen te geven aan familievaarders, aan mensen die bezit konden aantonen of een cijns betaalden. De BWP aanvaardde dat node. Ze zagen dat als een eerste stap in de goede richting, maar ze waren daar uiteraard niet gelukkig mee. Het was een begin om dan de strijd verder te zetten. De BWP komt dan met 28 zetels voor het eerst in het parlement.”



Spotprent op het meervoudig stemrecht van de Tsjechische karikaturist Frantisek Kupka in het Franse satirische blad *L'Assiette au beurre*, 3 mei 1902. (Collectie Luc Peiren)

Ook in 1902 vallen 11 doden, waarvan 6 in Leuven. In 1913 wordt er opnieuw gestaakt voor stemrecht. Na de Eerste Wereldoorlog komt dat er, toch voor mannen. Kunnen de socialistische het algemeen stemrecht claimen als hun overwinning?

Luc Peiren: “Absoluut. Ze waren weliswaar niet de enige actor in dat proces. Er waren ook de progressief liberalen en christendemocraten die zich achter de eis zetten, maar de christendemocraten waren zo minoritair binnen de katholieke partij, dat we echt mogen zeggen dat het algemeen enkelvoudig stemrecht voor mannen inderdaad een socialistische realisatie is.”

Hoe stond de christelijke arbeidersbeweging daar tegenover? Namen ze deel aan de strijd voor stemrecht?

Gita Deneckere: “De christelijke arbeidersbeweging heeft die strijd maar met mondjesmaat gesteund op bepaalde momenten. Door de band genomen heeft de christelijke arbeidersbeweging weinig verdienste aan de strijd voor algemeen stemrecht. Die arbeidersbeweging is opgericht als een antisocialistische beweging. Alle acties van socialistische waren zeker in de beginperiode per definitie verdacht.”

De socialistische kunnen het algemeen stemrecht voor mannen claimen, maar geldt dat ook voor het vrouwenstemrecht? Dat kwam er pas veel later.

Gita Deneckere: “In 1902 heeft de BWP zich uitdrukkelijk gedistantieerd van het vrouwenstemrecht. Voordien stond dat wel in het programma, maar in 1902 werd dat afgezworen. De vrees bestond immers dat vrouwen vanuit hun gehechtheid aan de kerk en de pastoor hun stem zouden geven aan de katholieken. Uit electorale overwegingen hebben de socialistische de evidente democratische eis om ook vrouwen stemrecht te geven toen dus laten varen. Aan liberale kant was dat een gelijkaardig verhaal. Maar dat betekent niet dat de katholieken de grote voorvechters van het vrouwenstemrecht waren; dat was absoluut niet het geval. Wel was er in de drie grote politieke families een vrouwenbeweging actief, die probeerde om druk uit te oefenen via parlementaire weg. Ze kozen veel minder voor de straat dan bv.



Optocht van vrouwen voor algemeen stemrecht in 1893 in Gent.

Foto: Arnold Vander Haeghen (Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis, Gent)

de vrouwenbeweging in Groot-Brittannië, de suffragettes.”

Het duurt dan tot na de Tweede Wereldoorlog, in 1948, vooraleer vrouwen stemrecht krijgen voor het parlement.

Gita Deneckere: “In 1921 kwam er wel stemrecht voor vrouwen bij de gemeenteraadsverkiezingen. Dat werd een leerschool genoemd waar vrouwen dan zouden leren om aan politiek te doen... Wat alleen maar bewijst dat de minachting voor vrouwen en de onderschatting van hun capaciteiten als burger heel duidelijk zijn in de Belgische politieke geschiedenis...”

In de strijd voor het algemeen stemrecht zijn er vele tientallen doden gevallen. Is dat op zich uniek binnen de Belgische geschiedenis?

Luc Peiren: “Het is niet uniek, in de zin dat er ook bij stakingen met een sociaaleconomische finaliteit doden zijn gevallen, zoals de mijnstaking van 1932, de algemene staking van 1936, de staking tegen de terugkeer van Leopold III in 1950, de staking tegen de Eenheidswet in 1960-1961, en de mijnstaking van Zwartberg in 1966. Het waren dus niet louter politieke stakingen die geleid hebben tot doden.”

Gita Deneckere: “Het valt wel op dat er vooral in het sociaaleconomische spanningsveld heel wat doden zijn gevallen. Vergeleken met de twee andere grote conflictgebieden in onze politieke geschiedenis – het levensbeschouwelijke tussen vrijzinnigen en katholieken enerzijds, het communautaire tussen Vlamingen en Franstaligen of Walen anderzijds – is het duidelijk dat de sociale strijd de heftigste en de meest bloedige conflic-

ten heeft meegebracht. Die strijd is een stuk vergeten geraakt. Als historici hebben we misschien te weinig de nadruk gelegd op hoe belangrijk die strijd geweest is voor onze democratische en sociale verworvenheden.”

Vinden jullie het belangrijk dat we die strijd blijven herdenken?

Luc Peiren: “Herdenkingen tout court kunnen nooit kwaad. Ik denk dat we vandaag veel te weinig stilstaan bij die verworvenheden. En dan spreek ik niet alleen over het algemeen stemrecht, maar bijvoorbeeld ook over de sociale zekerheid, het betaald verlof en de pensioenen. Maar we moeten ook stilstaan bij de manier waarop die verworvenheden zijn gerealiseerd. De strijd die ervoor gevoerd is, de mensen die er hun leven voor hebben gelaten of soms levenslang verminkt bleven na zo’n conflict.”

Gita Deneckere: “Het leert ook dat die democratische verworvenheden niet vanzelfsprekend deel uitmaken van onze politieke cultuur. Maar dat daar strijd voor geleverd is, harde strijd, soms op leven en dood. Dat is niet niks. Dat verdient inderdaad een soort herdenking die er veelal nooit echt geweest is.”

→ Marc Spruyt

➔ **Beluister het volledige interview** met Gita Deneckere en Luc Peiren in onze podcast Blik Historik: www.linxplus.be/podcast.



Leve het stemrecht voor iedereen!

Dit jaar is het 130 jaar geleden dat het algemeen stemrecht werd ingevoerd (weliswaar alleen voor mannen) én 75 jaar geleden dat vrouwen stemrecht kregen. Linx+ herdenkt dit met verschillende activiteiten in Antwerpen.

Zondag 16 april: Herdenkingsdag in Borgerhout

Op 18 april 1893 – exact 130 jaar geleden dus – stierven in Borgerhout vijf arbeiders die betoogden voor het algemeen stemrecht. De Belgische Werklieden Partij (BWP) had een algemenestaking uitgeroepen – de eerste in de Belgische geschiedenis – om de eis voor algemeen stemrecht kracht bij te zetten. In de dagen daarvoor waren ook in Wallonië al acht doden gevallen. Nog diezelfde dag keurde het parlement uiteindelijk het algemeen meervoudig stemrecht voor mannen vanaf 25 jaar goed. Een belangrijke tussentijdse overwinning in de strijd voor democratie! We herdenken dit op zondag 16 april 2023 van 14 tot 17 uur in het districtshuis van Borgerhout (Moorkensplein 1), in samenwerking met district Borgerhout, ABVV-regio Antwerpen en Masereelfonds.

Programma:

- * **Toespraken** door ABVV en district Borgerhout
- * **Gelegenheidsgedicht** door Ruth Lasters
- * **Opening nieuwe Linx+ expo** en **Presentatie nieuw Linx+ boek** 'Leve het stemrecht voor iedereen!'
- * **Evocatie van de gebeurtenissen** van 18 april 1893 in Borgerhout

→ **Deelnemen is gratis**, maar om zeker te zijn van een plaatsje is inschrijven via www.linxplus.be aangeraden.

LEVE HET STEMRECHT VOOR IEDEREEN!

Herdenkingsdag Borgerhout

zondag **16 APRIL 2023** van 14 tot 17 uur
districtshuis **BORGERHOUT**, Moorkensplein 1



Van 16 april tot 1 mei:

Expo 'Leve het stemrecht voor iedereen'

De expo 'Leve het stemrecht voor iedereen' kan bezocht worden van 16 april tot en met 1 mei (elke vrijdag, zaterdag en zondag van 14 tot 17u in het districtshuis van Borgerhout, Moorkensplein 1). Gratis toegankelijk. De expo vertelt de geschiedenis van de strijd voor het algemeen stemrecht van 1831 tot nu. Zowel de grote strijdmomenten als de verschillende verwezenlijkingen komen erin aan bod, van het cijnskiesrecht tot het stemrecht voor iedereen.

→ Deze expo toert later nog verder door Vlaanderen en zal ook door Linx+ afdelingen kunnen worden ontleend. Meer info volgt nog.

Donderdag 27 april: Film 'Die Göttliche Ordnung'

In Zwitserland kregen vrouwen nog later stemrecht dan in België, nl. pas in 1971. De komische drama-film 'Die Göttliche Ordnung' ('The Divine Order') speelt zich af in dat Zwitserland van 1971. Een jonge huisvrouw klimt mee op de barricaden om te strijden voor stemrecht...

→ Vertoning op donderdag 27 april om 20u in Filmhuis Klappe in Antwerpen. Tickets: 5 euro. Reserveren via www.linxplus.be.

Zaterdag 29 april: Gegidste wandeling

We herwerkten onze 'Toer den Bougie'-wandeling in Borgerhout en voeren je langs de plekken die in het teken stonden van de strijd voor stemrecht en democratie.

→ Vertrek op zaterdag 29 april om 14u op het Moorkensplein, met aansluitend bezoek aan de expo in het districtshuis. Inschrijven via www.linxplus.be.

LEES MEER OVER DE STRIJD VOOR DEMOCRATIE.

In de nieuwe Linx+ publicatie '**Leve het stemrecht voor iedereen!**' belichten we – uitgebreider dan op de expo – de verschillende strijdmomenten en historische overwinningen. We gaan ook dieper in op de strategie van de BWP, de keuze voor het sociaaldemocratische reformisme en het samenspel met radicale liberalen. Ook de bloedige gebeurtenissen in 1893 (13 doden, waarvan 5 in Borgerhout) en 1902 (11 doden, waarvan 6 in Leuven) komen uitgebreid aan bod. Het boek telt ca. 84 pagina's en werd rijkelijk geïllustreerd met tientallen historische foto's en affiches. Bestellen kan voor 15 euro via www.linxplus.be/koop.

6 tips voor activiteiten

Deze Linxuit besteedt uitgebreid aandacht aan de strijd voor stemrecht, mensenrechten en democratie. Met deze tips vind je ongetwijfeld inspiratie om met je afdeling zelf een activiteit te organiseren rond dit thema.

1 Doe een stemrecht- of mensenrechtenwandeling

Bij Linx+ kan je verschillende themawandelingen boeken rond mensenrechten en de strijd voor stemrecht. In **Borgerhout** brengt 'Toer den Bougie' de dramatische gebeurtenissen van 1893 in herinnering, waarbij 5 stakende arbeiders werden doodgeschoten. In **Leuven** doet onze Bloednacht-wandeling, verwijzend naar de 6 doden in 1902, hetzelfde. De mensenrechtenwandeling in **Mechele** neemt je mee langs minder belichte plekken om te eindigen aan Kazerne Dossin. In **Brugge** maak je kennis met plaatsen en gebouwen in de stad waar een mensenrechtenverhaal achter zit.

→ Een **groepswandeling** (max. 20 pers.) kost 125 euro per groep of 75 euro voor Linx+ afdelingen. Reserveren via www.linxplus.be/activiteiten/voorgroepen.

2 Ga op bezoek in het parlement

Altijd al willen weten hoe democratie vorm krijgt in ons land? Je kan zowel de **Kamer**, de **Senaat** of het **Vlaams Parlement** bezoeken. Een gids neemt je mee in het gebouw. Je maakt kennis met de werking van het parlement. Als je wil, kan je zelf een parlements lid ontmoeten (vooraf aan te vragen). Je kan ook mee een zitting van het parlement volgen.

→ **Vlaams parlement:** Leuvenseweg 86, 1000 Brussel. Elke dag behalve zondag. Reservaties: tel. 02 552 46 11, bezoekcentrum@vlaamsparlement.be, www.vlaamsparlement.be.

→ **Federaal parlement:** Leuvenseweg 13, 1000 Brussel. Boek je gegidst bezoek minstens twee maanden vooraf: tel. 02 549 81 36, bezoekers@dekamer.be, www.dekamer.be.

3 Organiseer een lezing of vormingsavond

Op 10 december 2023 blaast de **Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens** 75 kaarsjes uit. Bij mensenrechtenactivisten ligt er echter nog veel werk op de plank. Kati Verstrepen is voorzitter van de Liga voor Mensenrechten en kan daar alles over vertellen. Bij **ZIJ** kant weten ze dan weer alles over de geschiedenis van het vrouwenstemrecht, van de suffragettes tot de Dolle Mina's en verder. In deze vorming nemen verschillende verhalen, een quiz en beeldfragmenten je mee in een boeiend verhaal uit het verleden dat nog steeds actueel is.

→ Een lezing van Kati kost 250 euro. Boeken via kati@mensenrechten.be. De vorming van **ZIJ** kant kost 150 euro + verplaatsingskosten. Boeken via info@zijkant.be of tel. 02 552 02 64.



4 Vertoon een film

Een leuke maar toch educatieve filmavond organiseren? Dat kan! Via Bevrijdingsfilms kan je verschillende films aanvragen rond stemrecht. Zoals 'Suffragette' over de strijd voor vrouwenstemrecht in Londen in 1912. Of 'Selma', over de strijd om het stemrecht voor minderheden in Amerika in het jaar 1965. Recenter is 'The Divine Order' ('Die göttliche Ordnung'), een Zwitserse film over de strijd voor vrouwenstemrecht in Zwitserland, waar vrouwen pas tussen 1959 en 1990 stemrecht kregen!

→ **Vraag de films aan via** www.bevrijdingsfilms.be.
Tarieven tussen 30 euro en 100 euro.

TIP Op donderdag 27 april vertonen we 'The Divine Order' in **Filmhuis Klappe** in Antwerpen. Tickets €5 euro via www.linxplus.be.



5 Organiseer een cartoonexpo

De **Human Rights Cartoonexpo** van Amnesty International is een verzameling van 40 cartoons over mensenrechten. Je kan de expo gratis huren voor jouw vereniging. De expo bestaat uit werk van cartoonisten van over heel de wereld. Ze vertellen elk op hun eigen unieke manier de verhalen van mensen die niet gehoord worden. De expo gaat over mensenrechtenschendingen uit alle hoeken van de wereld en belicht zo verschillende internationale topics.

→ Aanvragen via truda.hermans@amnesty-international.be.
De 40 cartoons zijn gedrukt op gemakkelijk op te hangen panelen. Je krijgt ook op maat gemaakte affiches en flyers.



6 Ga op museumbezoek

In het hartje van Brussel vind je het **BELvue museum** over de Belgische geschiedenis. Zeven zalen draaien rond zeven verschillende thema's: democratie, welvaart, solidariteit, pluralisme, migratie, taal en Europa. In het **Koninklijk Museum voor Schone Kunsten** kan je op mensenrechtenparcours. Tijdens de route word je begeleid door 12 video's die je kan activeren met een QR-code. Je kan ook de collecties bezichtigen met een gids die kunstwerken en mensenrechten met elkaar verbindt. Het parcours is mee samengesteld door Amnesty International.

→ **BELvue:** Paleizenplein, 7, 1000 Brussel, info@belvue.be, www.belvue.be. Gids via Guides Brussels Belgium: 90 euro (max. 20 pers.).

→ **KMSK:** Regenschapsstraat 3, 1000 Brussel. Vraag een rondleiding minstens één maand op voorhand aan via reservation@fine-arts-museum.be. 195 euro per groep (max. 15 pers.) op weekdagen en 215 euro in het weekend (toegangsticket inbegrepen).



→ Lotte Peeters

FOTOGRAFIE

Save the date: 2 december Dag van de Sociale Fotografie

Op zaterdag 2 december 2023 strijken we met de Dag van de Sociale Fotografie neer in het prachtige Zuiderpershuis in Antwerpen. Op het programma staan workshops, ontmoetingen met fotografen, expo, een debat met professionele fotografen, de prijsuitreiking van Bewogen Fotografen én de lancering van de nieuwste editie van RAUW, ons sociale fotografie-magazine. Alle reden om die datum nu al in je agenda te noteren!



Fotowedstrijd: Schafttijd

Met Bewogen Fotografen gaan we dit jaar met het thema 'schafttijd' op zoek naar hoe mensen hun middagpauze doorbrengen. Misschien stond je er nog niet bij stil, maar onze brooddoos geeft heel wat prijs over de samenleving waarin we leven. Anderhalve eeuw geleden, wanneer werkdagen van 12 uur geen uitzondering waren, streden arbeiders voor het recht op een deftig moment om te eten... Hoe brengen mensen hun schafttijd vandaag door?

Verover jouw plaats in de geschiedenis!

Voor deze wedstrijd werken we samen met Amsab-ISG. Zij verzamelen getuigenissen over hoe we onze schafttijd invullen, maar in hun archieven ontbreken beelden en getuigenissen van nu. Door deel te nemen aan deze wedstrijd kan je dus jouw plaats in de geschiedenis veroveren! En er zijn ook geldprijzen te winnen voor plaats 1, 2 en 3. Je maakt ook kans op selectie voor

de expo 'Boterhammen in de Stad 2023' in Brussel (in samenwerking met Amsab-ISG en Ancienne Belgique). En je maakt kans op publicatie van je foto in RAUW, hét magazine voor Sociale Fotografie.

➔ Stuur je foto's in voor 1 mei 2023 via het formulier op www.linxplus.be/schafttijd. Een professionele jury selecteert 20 laureaten. Bewogen Fotografen is onze wedstrijd voor alle amateurfotografen. Iedereen kan binnen het thema indienen.

Wil je als eerste op de hoogte blijven van het volledige programma en de start van de ticketverkoop van de Dag van de Sociale Fotografie? Schrijf je dan snel in op ons e-zine rond sociale fotografie **INFRAROOD** via linxplus.be/infrarood.



Grote Prijs Sociale Fotografie

Met de Grote Prijs Sociale Fotografie roepen we fotografen op om een coherente reeks in te dienen. Er is geen specifiek thema, al moeten al de inzendingen wel voldoen aan deze definitie van sociale fotografie: "We zoeken fotowerk zowel reportage als conceptueel. We zoeken fotograafantropologen die een onderzoek doen naar alle mogelijke gedragingen, samenlevingsvormen, expressies, subculturen binnen onze maar ook in andere samenlevingen. Want wat mensen verbindt is sterker dan wat mensen uit elkaar drijft."

➔ Inzenden kan tot 7 juni 2023. Een professionele jury kiest 7 winnaars die deelnemen aan onze expo tijdens de Gentse Feesten van 13 tot 23 juli 2023 en gepubliceerd worden in onze magazine RAUW. Meer info: www.linxplus.be/gpsf2023.

Fotograaf in de kijker: Farida Lemeatrag

Farida Lemeatrag nam in het verleden al een aantal keer deel aan de Grote Prijs Sociale Fotografie. Tijdens de Dag van de Sociale Fotografie vorig jaar schoof ze mee aan tijdens het debat. We stelden haar toen enkele prangende vragen.

Vind je jezelf een sociaal fotograaf?

Farida Lemeatrag: “Ja, ik vind mijzelf zeker een sociaal fotograaf. Het was vrij snel duidelijk toen ik een aantal jaren geleden op het Sint Lucas begon dat ik eigenlijk het meest geïnteresseerd was in subculturen. Eén van mijn grootste projecten ging over transgenderjongeren. Het was zeker geen gemakkelijk thema, want je moest het vertrouwen van die mensen winnen natuurlijk. Ik heb er heel lang over gedaan en ook veel van geleerd. Toen was het al heel duidelijk dat ik daar mijn focus wilde leggen.”

Wat is sociale fotografie dan volgens jou? Kan je daar een definitie van geven?

Farida Lemeatrag: “Sociale fotografie is eigenlijk heel breed. Niet alleen wat de mens bezighoudt, niet alleen wat je op straat ziet. Het is niet noodzakelijk het rauwe van de maatschappij dat je in beeld brengt, maar ook zaken die je niet onmiddellijk ziet. Bij sociale gemeenschappen kan je ook een beeld geven over hoe die mensen leven. Voor mij is sociale fotografie heel ruim geworden met de jaren. Tegenwoordig volg ik af en toe een inheemse stam bijvoorbeeld.”

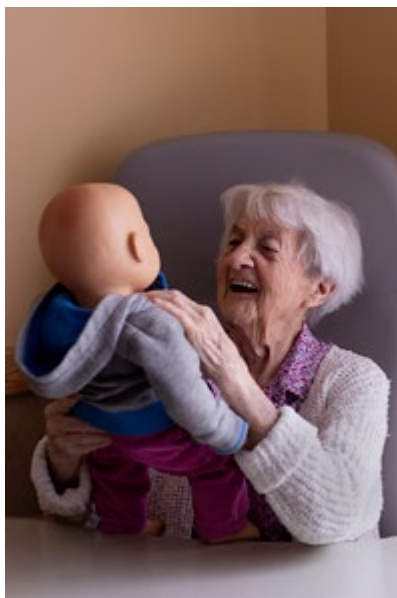
Heb je advies voor mensen die fotograaf willen worden?

Farida Lemeatrag: “Het is te zien wat je interesse is binnen de fotografie, maar in ieder geval moet je – als je echt goede beelden wilt maken – er heel veel tijd in steken, heel veel geduld hebben, zoeken naar een goed onderwerp – een onderwerp met een boodschap. Zeker niet te haastig zijn, maar wachten tot je denkt: nu heb ik echt een thema waar ik mee verder kan voor lange tijd. Je hoeft geen project te realiseren binnen een week of een maand. Het kan

zelfs twee of drie jaar duren. Het belangrijkste is dat je gewoon iets laat zien dat mensen bijblijft.”

Wat zijn je toekomstplannen?

Farida Lemeatrag: “Ik heb nog redelijk wat plannen eigenlijk. Nu zou ik graag bepaalde rituelen in beeld brengen. Of bepaalde sporten die compleet uit de hand lopen in verschillende landen. Dat zijn eeuwenoude tradities eigenlijk.”



Foto's van Farida Lemeatrag uit de reeks 'dementie'. Paula (89) werkte ooit als naaister in een schoenenfabriek. Ze was een zorgzame vrouw die alle kinderen in haar buurt opving. Vijf jaar geleden kreeg ze de diagnose dementie. Sindsdien is ze onlosmakelijk verbonden met haar pop, waardoor er geen sociaal isolement op de loer ligt.
www.fari.be

→ Karen Dick

“Als je ziet waar het begint en op het einde is het gelukt, dan maakt dat je heel trots!”

Met het project ‘Stiel, wij zijn de makers’ gaat Linx+ op zoek naar de mens als maker. We onderzoeken of maken ons fierder, sterker en gelukkiger maakt. In verschillende trajecten luisteren we naar makers en beleven we zelf wat maken met ons doet.

Om te onderzoeken of maken écht gelukkig maakt, sloegen we de handen in elkaar met De Spot uit Diest, een voorziening die actief is in de zorg en ondersteuning biedt aan personen met een beperking. In het houtatelier van De Spot worden de deelnemers aangemoedigd om hun talenten te ontdekken en zichzelf te ontplooien.

Samen met hen bedacht Linx+ een uniek product dat meesurft op de nieuwste upcycling trends: palletmeubels. We ontwikkelden een pakket met krukken en een statafel, gemaakt van pallettenhout. Dat pakket kan je zelf in elkaar steken ook als je zelf niet veel tijd hebt. We doopten het project **Krukgeluk!**

De gasten van de Spot gingen in hun atelier aan de slag met het ruwe materiaal en maakten in een beperkte oplage en op hun tempo flatpacks van een kruk en een set van vier krukjes en een statafel. De eerste sets en krukjes zijn ondertussen de deur uit. Op bestelling en in samenspraak met De Spot kunnen er altijd bijgemaakt worden.

Hoog tijd om nog eens op bezoek te gaan in het ontzettend gezellige houtatelier van De Spot, waar we bij Miguel en Hilde polsen naar hun ervaringen met makersgeluk.

Wat doen jullie hier juist?

Hilde: “We zijn met onze dagbesteding al heel lang bezig met houtbewerking, maar toen we in mei vorig jaar verhuisden naar deze locatie hebben we er gebruik van gemaakt om ons atelier te professionaliseren. Er is een plaats waar al ons materiaal staat en waar we ook hout kunnen opslaan. We maken projecten op bestelling voor mensen die bijvoorbeeld een kast op maat willen, maar werken ook aan onze eigen projectjes. Er zijn elke dag twee tot acht mensen die in ons atelier werken. Miguel is er daar één van.”

Een tijdje geleden sloegen we de handen in elkaar om samen te werken aan Krukgeluk. Hoe was dat voor jullie?

Miguel: “Dat was wel heel tof. Ik was mee de aanvoerder en mocht het project in goede banen leiden. Ik heb



vooral veel voorbereidend werk gedaan: het zagen, de gaten boren voor de pakketten en alles samengesteld.”

Hilde: “Het leuke aan Krukgeluk is dat het een project is waar we heel veel sjablonen voor konden maken, waardoor Miguel heel veel zelfstandig kon werken. Omdat het een reeks was die we konden uitwerken, maakten we een mal en hulpmiddelen om de gaten juist te boren. Ik denk dat hij veel geleerd heeft omdat hij zelfstandig aan de slag kon gaan. Daar zijn we zeer dankbaar voor.”

Jullie starten met een lading ruwe palletten, geen standaard materiaal. Zagen jullie dat wel zitten?

Hilde: “Er waren veel grijze planken bij, maar als je die dan opschuurt worden dat zo’n mooie houten planken, dat is heel leuk om te zien! Er stond een ploegje buiten met de hand te schuren, de ‘Schrijnwerkers Light’, zoals we ze noemen. Binnen was Miguel als ‘Schrijnwerker Pro’ aan de slag met de machines.”

Miguel: “Ik werk met alles graag, behalve als het met de hand moet opgeschuurd worden, dat doe ik niet zo graag. Met de machines werken vind ik het leukste, ik heb dat ook op school geleerd. Onze nieuwste aanwinst is onze tafelzaag. Daar hebben we heel veel mee gedaan om alles op maat te zagen en af te korten.”

Is het eindresultaat of de weg daar naartoe het belangrijkste?

Miguel: “De weg er naartoe is heel belangrijk, maar het einde is ook heel belangrijk, want het moet allemaal juist zijn. Als je ziet waar het begint en op het einde is het gelukt, dan maakt dat je wel heel trots!”

Als je aan iets begint, weet je dan hoe het er gaat uitzien?

Miguel: “Nog niet helemaal. We hebben wel wat ideetjes in ons hoofd van hoe het er uit zou zien, maar het eindresultaat is nog altijd het prachtigste!”

Hilde: “Jij bent ook wel altijd benieuwd wat de mensen ervan vinden, want jij bent ook betrokken vanaf het begin als mensen met een bestelling komen. Jij maakt een plan en dan



Bio's

Miguel (links) is gast van De Spot. Als ‘Schrijnwerker Pro’ komt hij elke week werken in het houtatelier van De Spot. Op dinsdagen gaat hij naar het lasatelier en daarnaast heeft hij ook nog tijd om te sporten en te helpen bij het uitsorteren van kledingcontainers.

Hilde (rechts) is coördinator van dagbesteding de Spot in Diest.

help je bij het maken en dan mag je het ook mee gaan afleveren.”

Met de krukjes van Krukgeluk kunnen ook minder handige mensen een kruk in elkaar steken dankzij jouw voorbereiding. Hoe voelt het dat je deze mensen kan helpen?

Miguel: “Dat voelt wel goed. Dan heb je de waardering van de mensen voor wie je het gemaakt hebt. Het was wel een leuk project, ik vond het de moeite om dat eens te maken. Nu weet ik voor in het vervolg: stel dat mijn ouders of familieleden een krukje willen, dan kan ik dat bij hun ook maken. Dat was echt wel heel leuk om te doen.”

Je bent ooit begonnen met maken. Sommige mensen hebben wel zin maar durven niet beginnen. Is er iets wat je aan die mensen kan zeggen? Hoe start je ermee?

Miguel: “Alles begint met plannen uittekenen en zien of je het materiaal allemaal in huis hebt. Dan is het stap voor stap ineenzetten. Voor diegenen die willen maken: gewoon doen, heel veel moed bijeenrapen en erin vliegen! Zo heb ik dat ook moeten doen.”

En wat als je een probleem tegenkomt of het gaat mis?

Miguel: “Hulp vragen! Het kan

geen kwaad dat je hulp vraagt, want iedereen moet dat doen van begin af aan. Ik heb ook nog momenten dat ik hulp moet vragen bij bepaalde dingen, dus dat is geen schande.”

→ **Meer weten of nog voor de zomer een krukje inslaan?** Dat kan op www.linxplus.be/stiel.

→ **Check het volledige verhaal van Miguel** op www.linxplus.be/stiel-krukgeluk

Wil jij ook jouw kleine of grote verhaal als maker kwijt? Linx+ wil 100 makers in beeld brengen via foto (of video) en een kort interview dat polst naar het plezier van het maken. We zoeken makers die zowel op de werkvloer als thuis niet te stoppen zijn. In het interview polsen we naar je drang om de handen uit de mouwen te steken, het plezier van het maken en het verschil in dynamiek op je werk of in je vrije tijd. Contacteer ons via info@linxplus.be.

→ Karen Dick en Wim Lahou

UITSTAP

3 x Zomeraanbod

Ook deze zomer biedt Linx+ weer enkele geleide groepsbezoeken aan.

Op **donderdag 6 juli** bezoeken we het diamantmuseum en de oude slijperij Lieckens in het Antwerpse Nijlen. Je hoort er niet alleen het verhaal van de Kempense slijpers, maar ook dat van oud-vakbondsman Freddy Kerkhofs, die de sector door en door kent.

Op **vrijdag 28 juli** kan je met ons mee naar de Verbeke Foundation in het Oost-Vlaamse Stekene. Al 15 jaar lang is dit een plek waar kunst en natuur elkaar ontmoeten en waar een andere manier geboden wordt om kunst te presenteren en te beleven, ver van de codes van institutionele musea.

Op **zaterdag 19 augustus** ten slotte bieden we een unieke rondleiding aan op het Lichtfeest in het West-Vlaamse Lissewege, in samenwerking met onze lokale Linx+ afdeling. Tijdens dit feest wordt Lissewege omgetoverd in een feeëriek dorp met een aangename sfeer.

→ Inschrijven kan binnenkort via www.linxplus.be.

LEZING

Tom Lanoye

De 18de **Paul Verbraekenlezing** zal gegeven worden door Tom Lanoye, die niet alleen één van de belangrijkste schrijvers is, maar ook een geëngageerd artiest. Dat toont hij niet alleen in vlijmscherpe columns en politieke analyses, maar ook in zeer concrete maatschappelijke initiatieven.

Vlaanderen staat op een keerpunt. Er worden vele middelen ingezet om de culturele eigenheid van het gewest vorm te geven en zodoende de rechts-nationalistische visie te legitimeren. Vele intellectuelen surfen op de golf van de verrechtsing. De verkiezingen van 2024 zullen in een verhitte ideologische confrontatie plaatsvinden.

Zaterdag 29 april 2023 in het **Zuiderpershuis** in Antwerpen. Aanvang: 10.30u (deuren: 10u). Tickets: 15 euro voor de lezing (publicatie en drink inbegrepen) / 40 euro voor het buffet. Linx+ is partner van deze lezing.

→ Inschrijven voor 20 april 2023 via overschrijving op BE53 0015 2343 8853 van Paul Verbraekenlezingen. Vermeld bij de overschrijving je e-mailadres.
Info: paul.verbraeken.lezingen@gmail.com.



Auteursportret Tom Lanoye door Arthur Los (2022).
Bron: Wikimedia

BOEK

Dagboek 1933

Op 30 januari 1933 werd Hitler met de hulp van rechts-conservatieve politici rijkskanselier van Duitsland. Ze dachten hem onder controle te kunnen houden, maar in enkele maanden draaide hij de democratie de nek om. De Duitsers koesterden de illusie dat vrijheid voorgoed verworven was, maar al snel werden politieke partijen en vakbonden verboden, kranten gecensureerd, opposanten en Joden opgesloten. Ook vandaag komt het gevaar van extreemrechts. Er zijn veel overeenkomsten tussen hedendaagse extreemrechtse partijen en de gebeurtenissen in de jaren dertig. Zoals hun aanvallen op de rechterlijke macht, hun kritiek op de media, hun voorstellen om medeburgers te verklikken, hun afkeer voor vreemdelingen, hun apocalyptische idee van een Omvolking, hun latente antisemitisme, hun afwijzing van internationale instellingen en verdragen, hun kritiek op de democratie en hun geflirt met autoritaire leiders. In **'Dagboek 1933: Het gevaar van extreemrechts'** laat Dirk Verhofstadt in alle scherpzinnigheid zien dat wat in nazi-Duitsland in nauwelijks één jaar tijd gebeurde, morgen weer kan plaatsvinden als extreemrechts aan de macht komt. Ook bij ons.



DOCU

Red Star Line

Driedelige documentaire reeks over de Red Star Line, de Belgische rederij waarmee tussen 1873 en 1934 ongeveer 2,5 miljoen Europeanen vanuit Antwerpen naar de Verenigde Staten emigreerden. De reeks brengt de fascinerende geschiedenis van de rederij en haar passagiers weer tot leven door middel van originele getuigenissen van de passagiers en hun nazaten, maar ook met nooit vertoond archiefmateriaal, nieuw gefilmde scènes en prachtige animatiesequenties van de boottoertocht. Het resultaat is een kleurrijke mozaïek van menselijke migratieverhalen.

- ✗ Waarom vertrokken passagiers van de Red Star Line naar Amerika?
- ✗ Hoe verliep de overtocht vanuit Antwerpen?
- ✗ Wie geraakte door de keuring op Ellis Island in Amerika?

➤ Nog tot 2 juni 2023 te bekijken op VRT Max.



FILM

La Syndicaliste

Deze Franse film vertelt het ware verhaal van Maureen Kearney, een vakbondsafgevaardigde die in 2012 als klokkenluider een staatsgeheim onthulde dat de Franse nucleaire industrie aan het wankelen bracht. Alleen en tegen alle verwachtingen in vocht ze met hand en tand tegen ministers en industriëlen om dit schandaal aan het licht te brengen en meer dan 50.000 banen te verdienen, tot de dag dat ze gewelddadig werd aangevallen en haar leven brutaal overhoop werd gehaald. Door het trauma van de mishandeling kan Maureen zich niets herinneren. Er wordt een onderzoek gestart waarbij Maureen zelf verdacht wordt.

Regie: Jean-Paul Salomé. Met onder meer: Isabelle Huppert, Alexandra Maria Lara en Benoît Magimel.

➤ In de zalen vanaf 8 maart 2023. Alternatieve titel: 'The Sitting Duck'.



EXPO

Homo's en lesbiennes in nazi Europa

Het lot van homo's en lesbiennes tijdens de Tweede Wereldoorlog werd lange tijd miskend. De overgrote meerderheid van de bevolking was niet op de hoogte. Deze tentoonstelling brengt hun precarie situatie aan het licht in België en buurlanden Duitsland, Frankrijk en Nederland. De expo toont niet alleen de omvang van de nazivervolgving. Door stil te staan bij de rijkdom aan subculturen van homo's en lesbiennes die al sinds het begin van de 20ste eeuw bestaan, wil de expo dit deel van de geschiedenis redden van de vergetelheid.

De tentoonstelling begint met een overzicht van de eerste homobewegingen van eind 19de eeuw tot de jaren 1930 en belicht daarna de vervolging van homo's en lesbiennes, voornamelijk onder het naziregime. De expo eindigt met de evolutie die de herdenking en erkenning van slachtoffers doormaakte vanaf het einde van de Tweede Wereldoorlog tot nu.

➤ Nog tot 10 december 2023 in Kazerne Dossin in Mechelen.



Terugblik 2003-2007

In 2023 bestaat Linx+ 20 jaar. En dat laten we niet zomaar onopgemerkt voorbij gaan. Heel dit jaar besteedt Linxuit aandacht aan ons porseleinen jubileum. In deze eerste aflevering keren we terug naar de eerste vijf beginjaren.

Culturele Centrale

Als vereniging bestaat Linx+ natuurlijk al veel langer dan 20 jaar. 1965 is immers het geboortjaar van onze voorganger Culturele Centrale (CC). Maar die naam 'Culturele Centrale' zorgde vaak voor verwarring: enerzijds zijn we niet enkel bezig met cultuur (maar ook met gemeenschapsvorming, educatie en sociale actie), anderzijds is 'centrale' een begrip uit het syndicaal jargon, verwijzend naar de organisatie van werknemers binnen een bepaalde sector, terwijl CC een vrijetijdsorganisatie is (en ook die afkorting CC zorgt voor verwarring, want ook de culturele centra gebruiken die).

Linx+

En dus moest er een nieuwe naam komen. De exacte geboortedatum daarvan vinden we terug in het Belgisch Staatsblad: "Tijdens de Algemene Vergadering van 8 november 2003 werd beslist tot wijziging van de benaming Culturele Centrale vzw wordt vzw Linx+." Het waren toenmalig directeur Paul Van Hoorick en de Gentse ABVV-secretaris Mil Kooyman die de naam bedachten. En ze schreven

er meteen ook de volgende missie bij: "De vzw Linx+ is een open netwerkorganisatie van vrijwilligers en vrijwilligersgroepen die vanuit een socialistische inspiratie en met behulp van sociaal-culturele methodieken willen bouwen aan een democratische en socialistische maatschappij. Wij staan voor gelijkheid, solidariteit, rechtvaardigheid en democratie. Wij willen een multiculturele maatschappij, sociale, economische, politieke en culturele democratie waardoor mensen zich volwaardig kunnen ontplooiën."

Logo

Bij een nieuwe naam hoort ook een nieuw logo. Dat was een moeilijke bevalling. Een tiental verschillende varianten passeerde de revue, maar altijd schorde er iets aan. Tot Ilse Bats ons eind 2003 dit ontwerp bezorgde: een rode ovaal met daarin handgeschreven letters "Linx+" die zowel links (voor de "l") als rechts (na het plusteken) een opening lieten. Dat stond symbool voor de openheid van Linx+: open voor de we-



KOM UIT UW KOT
EN WORD DEMO-CRAZY

reld, open voor samenwerking met andere verenigingen. Een smiley kwam in de plaats van het puntje op de i, want bij ons mag er gelachen worden. Dat die smiley groen kleurde, stond symbool voor een groeiend ecologisch bewustzijn, maar ook voor het idee van een rood-groene samenwerking...

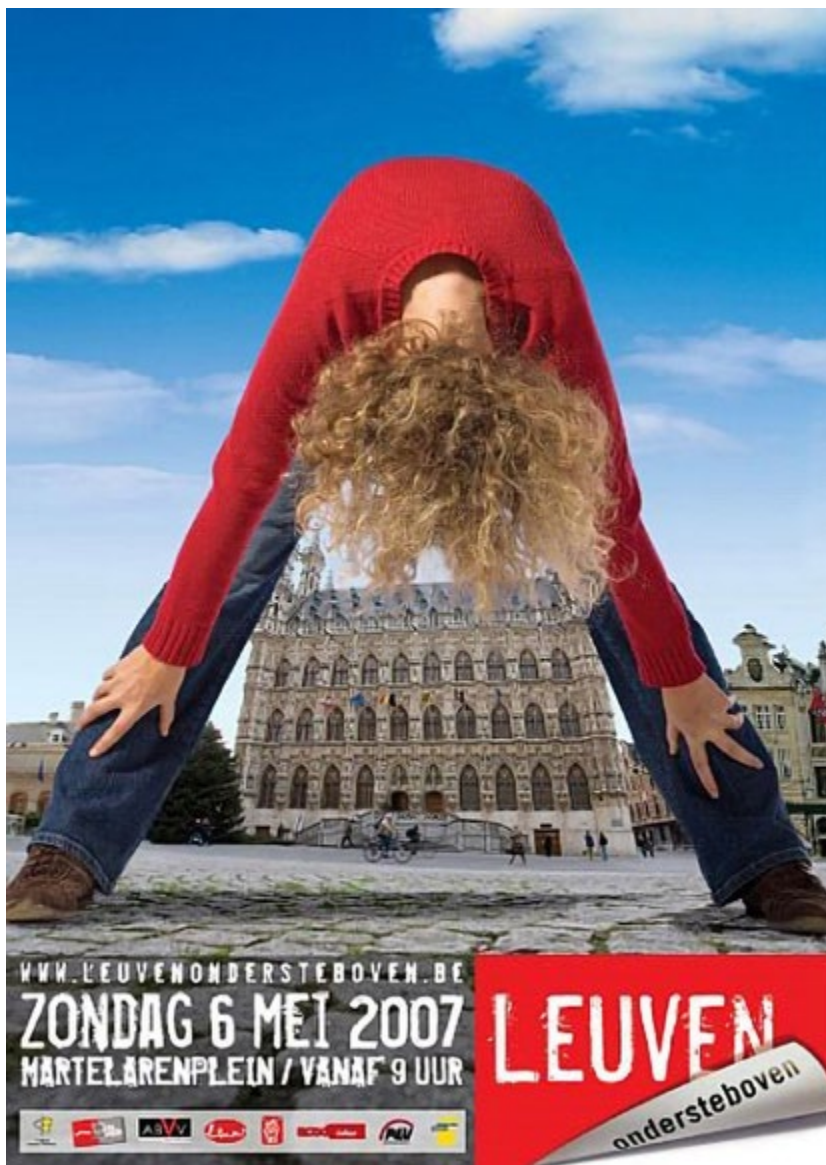
Geboortekaartjes

Om de nieuwe naam ingang te doen vinden, kwamen we met drie geboortekaartjes op de proppen. Elk kaartje focuste op een ander thema. "Het mag ook plezant zijn" voor onze laagdrempelige activiteiten, "Bent u ook een fan van dode kunstenaars?" voor onze projecten rond cultuur met grote C, en "Klikt u ook wel eens?" voor onze activiteiten rond fotografie. Opvallend was dat de naam "Linx+" aanvankelijk met een hoofdletter X werd geschreven, te lezen als een vermenigvuldigingsteken. Want niet alleen het logo, ook de naam zat vol symboliek. Op de geboortekaartjes anno 2003 luidde het: "Wat LinX+ dan wel mag wezen? LinX+ is de nieuwe, verruimde naam van Culturele Centrale vzw. LinX+ is een netwerk van linkse socio-culturele organisaties."

Netwerk?

Dat "netwerk" was eigenlijk een pleidooi om de deuren open te smij-





ten en samenwerkingsverbanden aan te gaan. Onder meer met ATB-De Natuurvrienden, het Vermeylenfonds en VIVA-SVV (thans Rebelle) werd er intensief samengewerkt. Daaruit zou later dan één grote overkoepelende linkse sociaal-culturele vereniging kunnen ontstaan, was het (nooit gerealiseerde) idee. De naam was er wel al (jawel: Linx+, of wat dacht u?)...

Augurk

In 2004 startte Linx+ met een eerste e-zine onder de naam 'Zoet Zuur Zine'. Dat zinspeelde op de "zoetzure lol" van 'Augurk'. Via humoristische teksten – genre: 'Het is aardig om belangrijk te zijn, maar belangrijker om aardig te zijn' – wilde 'Augurk' mensen niet alleen aan het lachen maar ook aan het denken zetten. En zo de

verzuring bestrijden. Linx+ schaarde zich ook achter de campagne 'Kom uit uw kot', die door mensen samen te brengen eveneens een antwoord wilde bieden op de verzuring (lees: de opkomst van extreemrechts).

Neruda, Brecht en Mandela

Om de faam van Linx+ te vestigen werd met grote namen uitgekapt: Pablo Neruda (2004) en Bertolt Brecht ("50 jaar mordsdood", heette het in 2006). Rond beide bekende linkse schrijvers werden grote hommages opgezet met expo's, lezingen, theater, film en zelfs reizen. In 2007 kwam er een hommage aan Nelson Mandela ('Hope+Désir'). Bedoeling van dergelijke grotere projecten was ook om Linx+ op de culturele kaart te zetten. Er kwamen mediapartnerschappen met De Morgen en MO*. Ook de fotowedstrijden werden gebruikt om maatschappelijke thema's aan te kaarten, zoals het belang van democratie via 'Demo-crazy', waarbij een website elke dag een andere weetje toonde over de wereldwijde strijd voor meer democratie.

Ondersteboven

Ook de eigen afdelingen werden niet vergeten met ontmoetings- en inspiratiedagen onder de noemer 'Stad Ondersteboven' (later herdoopt naar 'Trefdag' en sinds vorig jaar gewoon 'Linx+dag'), onder meer in Mechelen (2004, waar de toenmalige minister van Cultuur kwam spreken), Gent (2005), Antwerpen (2006) en Leuven (2007).

→ Marc Spruyt



OPROEP 20 jaar Linx+ vieren we samen met jullie op zaterdag 23 september in Gent. Heb jij ideeën over hoe je als Linx+afdeling deze dag mee vorm kan geven? Wil je zelf iets voorstellen, opvoeren of vertellen? Contacteer dan lotte.peeters@linxplus.be.

Louis Deltour

Niet koning, keizer of admiraal, maar de werkmens stellen zij centraal. In deel 5 van onze Linxuit-reeks 'Kunstenaars van de arbeidersklasse': Louis Deltour (1927-1998), de grafisch kunstenaar die niet tekende voor commercie.



Dat u mogelijks nog nooit van Louis Deltour gehoord hebt, is niet zo verbazingwekkend: Deltour had een broertje dood aan het klassieke circuit van galerieën en tentoonstellingen. Liever stelde hij tentoon in volkshuizen, buurthuizen en scholen, laagdrempelige plaatsen die voor iedereen gemakkelijk toegankelijk waren. Dat leidde er helaas toe dat vandaag geen enkel museum in België werk van Deltour in huis heeft.

Niettemin verdient hij in onze reeks 'Kunstenaars van de arbeidersklasse' om meer dan één reden een bijzondere vermelding. Samen met de veel bekendere Roger Somville en Edmond Dubrunfaut richtte

“Hoe zou de kunst de mensen kunnen ontroeren als de kunst zelf niet meer getroffen wordt door hun lot? Kunst is meer dan het samenvoegen van punten en lijnen. Als ikzelf mijn hart sluit voor het lijden van de mensen, hoe kan ik dan verwachten dat mijn werk hun hart zal verheffen?”

Louis Deltour

hij in 1947 het collectief **Forces Murales** op – de voorloper van de street art zoals we die vandaag kennen, maar dan vanuit een uitgesproken links maatschappelijk engagement. Hun doel: kunst weer onder het volk brengen. Hun middel: monumentale werken op publieke plaatsen met een grote passage, waar veel mensen voorbijkwamen en leefden. Hun

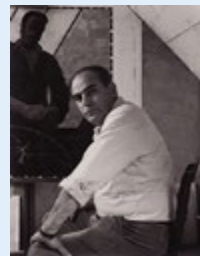
thema's: “kunst die de mens en zijn werk verheerlijkt, zijn strijd, zijn lijden en zijn vreugde, zijn zegevieren en zijn hoop” (zoals verwoord in hun manifest). Hun inspiratie: de Mexicaanse muralisten (die via kolossale muurschilderingen het ongeletterde proletariaat onderrichtten over de sociale strijd) en de traditionele tapijtkunst (waarvan ze het folklorisme hekelden). Forces Murales voerde verschillende overheidsopdrachten uit. Onder meer in het Justitiepaleis in Brussel hangt een werk.

Kunst zagen zij niet als de allerindividueelste uitdrukking van de allerindividueelste emotie, maar als een bron van communicatie. Kunst als een essentieel onderdeel van de klassenstrijd, die het gewone volk politiek bewust moest maken.

Deltour werd geboren in 1927 in een klein dorp in de buurt van Doornik. In 1943, op 16-jarige leeftijd, sloot hij zich aan bij een verzetsgroep van het Geheim Leger en nam deel aan verschillende sabotageacties. In 1961 werd hij leraar schilderkunst aan de Academie voor Schone Kunsten van Doornik. Later werd hij medeoprichter van de groep 'Art et Travail', met als devies 'Voor kunst in het bereik van iedereen'. De volgende jaren werkte hij in stilte verder in zijn landelijke geboortestreek in Henegouwen, trouw aan zijn idee-



Louis Deltour zelf ontdekken



Het volledige oeuvre van Deltour werd na zijn overlijden in 1998 door zijn twee zonen aan Amsab-ISG in

bewaring gegeven. Een deel van deze ca. 1900 werken tellende collectie werd ontsloten via de website www.amsab.be/deltour. Je kan er onder meer 67 schilderijen, 113 tekeningen of gravures en 12 tapijontwerpen bewonderen. Zijn oudste zoon gaf dit jaar ism Amsab-ISG een mooie kalender uit. Nog steeds verkrijgbaar via de webshop. In zijn geboortedorp Guignies (Brunehaut) werd een straat naar hem genoemd.

→ Lees meer

www.linxplus.be/louisdeltour

Eerder verschenen in deze reeks:
Rik Poot / Frans Masereel / Cécile Douard / Constantin Meunier

ILLUSTRATIES: COLLECTIE AMSAB-ISG, GENT

alen, rond de thematiek van arbeiders en boeren, het dagelijks leven en de sociale strijd, ver van de galerie en de kunstkritiek. Geld en roem interesseerden deze Waalse volkskunstenaar niet.

Zijn hele verdere leven bleef Deltour lid van de Kommunistische Partij van België (KPB). Hij zag het als zijn missie te zoeken naar manieren waarop kunst een bijdrage kon leveren tot de strijd van de arbeidersklasse voor de omverwerping van het kapitalisme en de opbouw van het socialisme.

→ Marc Spruyt, met dank aan Hendrik Ollivier